

Daan Dufait

70.000 m² daglicht: Lampens' ontwerp voor de Pahlavi National Library

In 1977 werd een internationale architectuurwedstrijd uitgeschreven voor de Pahlavi National Library in Iran. Deze groots opgezette wedstrijd, georganiseerd onder auspiciën van de International Union of Architects (UIA), wekte wereldwijd veel interesse op. Hoewel Juliaan Lampens uiteindelijk geen ontwerp heeft ingediend, heeft hij wel een aantal benaderingen uitgewerkt.

In 1988 heeft hij, samen met het architectencollectief S.T.A.D., hierop voortgebouwd, naar aanleiding van de internationale architectuurwedstrijd voor de Bibliotheca Alexandrina' (Alexandria, Egypte). In deze bijdrage wordt dit ontwerpproces aan de hand van archiefonderzoek en interviews met toenmalige medewerkers gereconstrueerd.

Daarnaast wordt aan de hand van dit project geïllustreerd op welke manier Lampens zelf zijn archief actief mee heeft vormgegeven, door te schikken en herschikken, te publiceren en te vernietigen. Dat maakt dat, naast de inhoud, ook de structuur van het archief waardevolle informatie over het oeuvre bevat.

Biografie

Daan Dufait werkt als architect in Oostende en is lid van vzw Juliaan Lampens. In 2011 studeerde hij af als architect aan de Sint-Lucas School of Architecture in Gent en in 2020 behaalde hij een masterdiploma in de literatuurwetenschap aan de KU Leuven. Sinds 2009 is hij wetenschappelijk medewerker bij het Juliaan Lampens archief. Hij werkte mee aan meerdere tentoonstellingen en publicaties, en geeft lezingen over het werk van Juliaan Lampens.

Enrico Miglietta

Dr. architect, Politecnico di Milano / KU Leuven

Ont-moeten • Op respectvolle afstand: over de rol van de voeg in het werk van Juliaan Lampens

Deze lezing formuleert een interpretatie van de architectuur van Juliaan Lampens vanuit de voeg, die niet louter als technisch detail wordt opgevat, maar als ruimtelijk, materieel en ethisch instrument. Voortbouwend op breder onderzoek naar de architecten van de zogenaamde 'andere moderniteit', onderzoekt de lezing Lampens' kenmerkende manier om elementen met elkaar in relatie te brengen: beton en hout, staal en glas, interieur en landschap, lichaam en ruimte, intimiteit en monumentaliteit.

Ongeacht de aard van het project—van privéwoningen tot onderwijsprojecten—gebruikt Lampens het ontwerp van de voeg om de interne samenhang van een project te versterken. Door de afstanden tussen materialen, elementen en ruimtelijke fragmenten nauwkeurig af te stemmen, kunnen afzonderlijke componenten hun autonomie behouden en tegelijkertijd deel uitmaken van een groter geheel.

Het begrip 'respectvolle afstand' laat toe om Lampens te herbekijken voorbij stilistische categorieën, waarbij een bouwcultuur naar voren komt die geworteld is in tekenen, ambacht, materiële overwegingen en lichamelijke ervaring.

Biografie

Enrico Miglietta is architect, onderzoeker en docent. Hij heeft een dubbele doctoraatstitel in architectuur, stedenbouw en interieurontwerp van het Politecnico di Milano en in architectuur van de KU Leuven. Hij is adjunct-hoogleraar interieurarchitectuur en tentoonstellingsontwerp aan het Politecnico di Milano en onderzoeksmedewerker bij de afdeling Architectuur en Design van de KU Leuven. Samen met Briselda Calliku richtte hij in 2024 Atelier Vetia op, een kritisch-reflectieve praktijk rond wonen, tentoonstellingsontwerp, restauratie, hergebruik en erfgoed. Sinds 2016 doceert hij en levert hij bijdragen aan ontwerpstudio's en onderzoeksinitiatieven aan verschillende Europese architectuuropleidingen, waaronder het Politecnico di Milano, de KU Leuven en de Università Iuav di Venezia.

Gennaro Postiglione

Hoogleraar, DASTU – Politecnico di Milano

Juliaan Lampens in context: een auto-etnografisch onderzoek naar keuzemasters en tekenen als methode

Deze lezing plaatst de architectuurpraktijk van Juliaan Lampens in een bredere context van architecten voor wie tekenen een fundamentele vorm van architecturaal denken is.

Aan de hand van een auto-etnografische studie van zijn architectuuropleiding in Napels tussen 1984 en 1988, blikt Gennaro Postiglione terug op een reeks keuzevakken en benoemt hij verwantschappen met de praktijk van Lampens: Nicola Pagliara's aandacht voor detail, Francesco Alison's betrokkenheid bij materiële cultuur en vakmanschap, Umberto Riva's ruimtelijk denken, Glenn Murcutt's opvatting van tekenen als 'partituur', Sverre Fehn's precieze relatie tussen architectuur en natuur, AG Fronzoni's zoektocht naar toereikendheid, en Sigurd Lewerentz's onderzoek naar architecturale conventies.

Samen bieden deze standpunten een breder kader om Lampens' tekenpraktijk en architecturale poëtica binnen een internationale architecturale context te plaatsen.

Biografie

Gennaro Postiglione is hoogleraar interieurarchitectuur aan het Departement Architectuur en Stedenbouw (DASTU) van het Politecnico di Milano. Zijn onderzoek richt zich op interieurs op het snijvlak van architecturale etnografie en typologie, met bijzondere aandacht voor adaptief hergebruik, gebouwd erfgoed en de relatie tussen architectuur, bewoners, omgeving en samenleving. Hij zetelt in de redacties van de tijdschriften *Area* en *Interiors*, en publiceerde meermaals over interieurcultuur, Scandinavische architectuur en adaptief hergebruik. Sinds 2022 cureert hij de reeks *Teaching Interiors in the Expanded Field* (Thymos Books), gewijd aan onderzoekswaarden binnen het praktijkgerichte architectuuronderwijs.

Guy Mouton

Emeritus hoogleraar, bouwkundig ingenieur en architect

Juliaan Lampens: onconventionele architecturale bouwkundige concepten

De kapel van Kerselare en Woning Van Wassenhove getuigen van een uitzonderlijk hechte band tussen architecturale vorm en bouwkundige logica. Toen Guy Mouton dit in 2009 met Lampens besprak, beschreef de architect zijn bouwkundige keuzes als geleid door 'een buikgevoel'.

Deze lezing onderzoekt vanuit die vaststelling of elders in het oeuvre van Lampens een vergelijkbare relatie tussen architecturale conceptie en bouwkundige redenering kan worden vastgesteld. Samen met architect Jo Van Den Berghe, Lampens' assistent bij het nooit gerealiseerde Boerenkrijgmuseum in Overmere-Donk tussen 1984 en 1987, en Dieter Lampens, onderzocht Mouton archiefmateriaal op zoek naar de 'ingenieur' in Lampens.

Dit onderzoek brengt een reeks zorgvuldig overwogen bouwkundige concepten aan het licht, waarin architecturale intentie en bouwkundige haalbaarheid nauw verbonden zijn. Deze lezing positioneert Lampens als een architect met een intuïtief doch opmerkelijk nauwkeurig inzicht in bouwkunde, waarbij technische vindingrijkheid samengaat met architecturale betekenis.

Biografie

Guy Mouton is bouwkundig ingenieur en emeritus hoogleraar. Hij begon zijn academische loopbaan aan de Universiteit Gent en doceerde later bouwkundig ontwerp en geïntegreerd architectuurontwerp aan de KU Leuven, Faculteit Architectuur, Sint-Lucas, waarbij hij samenwerkte met architecten als Paul Robbrecht, Marie-José Van Hee en Klaas Goris. Hij richtte ook Mouton op, een bureau voor structureel ontwerp, gekend om zijn collaboratieve benadering van architectuur en ingenieurswetenschap en zijn betrokkenheid bij projecten zoals het Antwerpse Havenhuis, De Krook in Gent en het Beurs-, Meeting- en Congrescentrum in Brugge.

Jo Van Den Berghe

Hoogleraar, architect, KU Leuven / stichtend lid, vzw Juliaan Lampens

Typologie van het samenzijn en typologie van de eenzaamheid: paradoxale concepten in het werk van Juliaan Lampens?

De huizen van Juliaan Lampens lijken plaats te bieden aan twee schijnbaar tegenstrijdige vormen van wonen. Hun open indeling beperkt de gebruikelijke scheidingen tussen dag en nacht, afzonderlijke kamers en huishoudelijke functies. In die zin verwoorden de huizen van Lampens wat omschreven zou kunnen worden als een *typologie van het samenzijn*: het gezinshuis opgevat als een plek van voortdurende gezamenlijke aanwezigheid.

Toch introduceren verschillende huizen een tegenwicht voor deze openheid door middel van sterk geïndividualiseerde 'cocons van terugtrekking': ruimtes voor eenzaamheid, afzondering en contemplatie. Deze *typologie van de eenzaamheid* keert terug in projecten zoals het huis van Jozef Vandenhoute-Dhont, Woning Van Wassenhove, het huis van Vandenhoute-Van Eylen en het huis van Velghe-Vanderlinden.

Deze lezing onderzoekt de schijnbare paradox tussen deze twee toestanden en stelt voor om samenzijn en eenzaamheid eerder te beschouwen als complementaire dimensies binnen Lampens' opvatting over bewoning.

Biografie

Jo Van Den Berghe is Belgisch architect en hoogleraar aan de Faculteit Architectuur van de KU Leuven. Hij was medewerker van Juliaan Lampens van 1984 tot 2019 en ontwikkelt sinds 1986 een kritisch-reflectieve praktijk. Zijn werk werd geselecteerd voor de Architectuurbiënnale van Venetië in 2012 en 2016, en in 2012 behaalde hij een praktijkgericht doctoraat aan RMIT University. Hij leidt Studio Anatomy aan de KU Leuven, waar zijn onderzoek zich richt op de relatie tussen *technē* en *poiēsis* via experimentele tekenpraktijken. Hij is medeoprichter van de onderzoekscel The Drawing and the Space en van CA2RE, het Europese platform voor artistiek en architecturaal onderzoek.

Per Olaf Fjeld

Emeritus hoogleraar, architect MNAL, Oslo School of Architecture and Design

De kracht binnen ruimtelijk verzet

Deze lezing onderzoekt mogelijke verwantschappen tussen het werk en de creatieve processen van Juliaan Lampens en de Noorse architect Sverre Fehn. In plaats van een direct historisch verband te leggen, worden gedeelde architecturale vragen beschouwd: de relatie tussen bewoner en ruimte, de rol van structuur bij het genereren van vorm en ruimtelijke identiteit, en de invloed van materiaal en schaal op architecturale details.

Bijzondere aandacht gaat uit naar de relatie tussen het gebouwde object en het landschap. Zowel in het werk van Lampens als dat van Fehn worden binnen en buiten niet opgevat als tegengestelde toestanden, maar als elementen van een doorlopende ruimtelijke relatie. Daglicht wordt een architecturale aanwezigheid op zich, die bemiddelt tussen materiaal, structuur, interieur en landschap.

Via deze raakvlakken situeert deze lezing Lampens in een breder architecturaal discours rond structuur, materialiteit, landschap en de ervaringsgerichte dimensie van ruimte.

Biografie

Per Olaf Fjeld is emeritus hoogleraar aan de Oslo School of Architecture and Design, waar hij meer dan dertig jaar doceerde en twee termijnen als rector diende. In 1972–73 studeerde hij in de masterclass van Louis I. Kahn aan de Universiteit van Pennsylvania. Hij werkte vervolgens samen met Sverre Fehn, met wie hij een levenslange professionele en persoonlijke band onderhield. Fjeld bekleedde talrijke internationale gasthoogleraarschappen en was voorzitter van de European Association for Architectural Education. Hij publiceerde onder meer *Sverre Fehn: The Thought of Construction*, *Sverre Fehn: The Pattern of Thoughts* en *Louis I. Kahn: The Nordic Latitudes*. In 2019 werd hij benoemd tot Ridder Eerste Klasse in de Koninklijke Noorse Orde van Sint-Olav.

Marc Dubois

Emeritus hoogleraar, architect HonFRIBA en architectuurhistoricus

Biografie

Marc Dubois is architect en architectuurhistoricus en was tot 2015 hoofddocent aan de Faculteit Architectuur van de KU Leuven in Gent en Brussel. Hij cureerde *Architetti (della Fiandra)* voor de Architectuurbiënnale van Venetië in 1991 en *Maquettes, verbeelding op schaal* in STAM Gent in 2015. Sinds 1996 is hij correspondent voor *Casabella*. Van 2015 tot 2022 was hij voorzitter van DOCOMOMO Belgium en in 2018 ontving hij de Ultima voor Architectuur van de Vlaamse Gemeenschap. Tot zijn omvangrijke publicaties behoren studies over Álvaro Siza, Philippe Samyn, Gaston Eysselinck, Léon Stynen en Vincent Van Duysen. Zijn publicatie *Architettura, gli ultimi vent'anni* uit 1993 bevat een vroege internationale publicatie over het werk van Juliaan Lampens.

Eva Weyns

Dr. architect, Vlaams Architectuurinstituut

Biografie

Eva Weyns is coördinator van het Kenniscentrum en adviseur bij het Vlaams Architectuurinstituut (VAi). In 2020 coördineerde ze de tentoonstelling *Unfolding the Archives #2: Juliaan Lampens*. In 2025 behaalde ze een doctoraat in de architectuur aan de KU Leuven met een historische studie naar naoorlogse religieuze architectuur en verstedelijking in België. Ze studeerde burgerlijk ingenieur-architect en Conservation of Monuments and Sites aan de KU Leuven en werkte eerder als architect-stagiaire bij Barbara Van der Wee Architects in Brussel.

Katrien Vandermarliere

Curator en redacteur, hedendaagse architectuur

Biography

Katrien Vandermarliere is kunsthistorica, curator en redacteur, gespecialiseerd in hedendaagse architectuur. Van 1991 tot 2002 leidde ze het publieke architectuurprogramma van deSingel in Antwerpen, waar ze meer dan zeventig tentoonstellingen cureerde met Belgische en internationale architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten. Van 2002 tot 2010 was ze directeur van het Vlaams Architectuurinstituut (VAi) en van 2011 tot 2014 curator voor het VAi en deSingel. Op internationaal vlak was ze tweemaal commissaris van het Belgische paviljoen op de Architectuurbiënnale van Venetië. Sinds 2014 werkt ze freelance als curator en redacteur, en is ze Head of Communication bij Ney & Partners.

Paul Vermeulen

Hoogleraar, architect

Biografie

Paul Vermeulen studeerde in 1985 af in de architectuur aan de KU Leuven. Na academisch onderzoek in Indonesië, Thailand en Algerije richtte hij in 1989 De Smet Vermeulen Architects op samen met Henk De Smet. Het bureau was het onderwerp van verschillende monografieën en tentoonstellingen en heeft deelgenomen aan de Architectuurbiënnale van Venetië en de Internationale Architectuurbiënnale van Rotterdam. Vermeulen schrijft sinds 1986 over architectuur en heeft zitting gehad in de redactieraden van *Archis* en *OASE*. In 2011 ontving hij de Prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor Architectuur. Sinds 2018 is hij hoogleraar Urban Architecture aan de Technische Universiteit Delft.